

אלימות כוחות הביטחון

"כל אדם יש לו הזכות לחיים, לחירות ולביטחון אישי."

הכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם, סעיף ג

על ידי המשטרה הצבאית ופחות מ-20% מהם מסתכמים בהגשת כתבי אישום. חוסר הרצון של הרשויות לחקור את מעשיהן עומד לדיון בימים אלה בעתירה של בצלם והאגודה לזכויות האזרח, בה נתבקש בית המשפט לחייב את הצבא לפתוח בחקירה בכל מקרה שבו נהרג אזרח.²⁶

המוקד מתמודד עם התנהלות זו של הרשויות במישור היומיומי. בשנת 2003 הצליח המוקד להביא לפתיחת 51 חקירות במצ"ח ובמחלקה לחקירת שוטרים. מעיון בתיקים בהם נפתחה חקירה ומהנתונים של הפרקליטות הצבאית מתגלים לא רק רשלנותם של הגופים בטיפול באלימות אלא גם סולם הערכים המניע את החקירות: רוב החקירות נגעו לעבירות רכוש כגון ביזה, הרס וגניבה.²⁷ יחס דומה קיים גם בכתבי האישום שהוגשו לבית המשפט.

בנוסף להתנהלותם הרשלנית של הגופים האחראים לחקירה, מקשה גם התיקון לחוק הפיצויים, שנתקבל ושנכנס לתוקף באוגוסט 2002, על הסיכוי של נפגעים לזכות בפיצויים: התיקון מציב לוחות זמנים קצרי מועד לטיפול בתלונות ולבקשת פיצויים ומקנה לפעילות כוחות הביטחון הגנה משפטית נרחבת מפני תביעות נזיקין.

בשנת 2003 נהרגו בשטחים 579 פלסטינים מיירי חיילים, שוטרים ואזרחים ישראלים. 1,010 פלסטינים נפצעו מאש חיה ורבים אחרים נפצעו מכדורי מתכת מצופי גומי, כדורי פלסטיק, גז מדמיע ורסיסי פגזים.²⁵ האלימות היומיומית לה נחשפת האוכלוסייה הפלסטינית האזרחית בשטחים מידי כוחות הביטחון והמתנחלים, נתנה את אותותיה בפעילות המוקד - בשנת 2003 טיפל המוקד ב-1,314 פניות שעניינן פגיעת כוחות הביטחון ומתנחלים בתושבי השטחים וברכושם.

מטרתו של המוקד בטיפול בסוגיות אלה היא להביא למיצוי הדין עם האחראים לפגיעה, להביא לפיצוי כספי לנפגעים ולהנחיל נורמות התנהגות סבירות אצל אנשי הביטחון והמתנחלים.

המנגנונים האמונים על אכיפת החוק נרדמו על משמרתם: מנתוני בצלם עולה כי מספטמבר 2000 עד דצמבר 2003 - יותר משלוש שנים במהלכן נהרגו 2,289 פלסטינים ונפצעו 6,274 מיירי - נפתחו 72 חקירות מצ"ח הנוגעות להרג או לפציעה קשה של אזרחים, 13 מהן נסתיימו בכתבי אישום לבית המשפט. יוצא אפוא, כי רק מספר זעום ממקרי ההרג והפציעה נחקרים

אירועי אלימות רבים מטופלים במוקד בעת התרחשותם, על ידי מוקד החירום שהוקם במרץ 2002. מוקד החירום נמצא בקשר רצוף עם הצבא וגורמים נוספים, ומפנה אליהם תלונות המגיעות מהשטח בזמן אמת:

ביוני 2003 פנה תושב חווארה שליך שכם למוקד בתלונה על מתנחלים הנוסעים דרך הכפר, יורים לעבר הבתים ומשליכים רימוני הלם. מוקד החירום יצר מיד קשר עם המינהל האזרחי - אשר הודיע לצבא על התפרעות המתנחלים - ועם המשטרה, כדי שתפעל בכפר. המוקד אף מסר למשטרה את פרטי המתלונן לצורך גביית עדותו. חצי שעה אחרי הפנייה למוקד הופיע בכפר גיפ צבאי שחייליו הורו למתנחלים לעזוב את המקום. האירוע הסתיים ללא פגיעות גוף ועם נזק קל לרכוש. (תיק ח2014)

באחד מלילות יולי 2003 הקיפו חיילים את ביתו של מ"ע, עלו לגג הבית ועצרו את בנו שישן שם. לאחר מכן העירו את הדיירים והורו להם לצאת מהבית. החיילים אזקו את כל בני הבית וכיסו את עיניהם של המבוגרים. כשעתיים ישבו בני המשפחה ברחוב, קשורים, בזמן שהחיילים ערכו חיפוש בבית. בשעה 04:00 לערך יצאו החיילים מהבית תוך שהם יורים. מהירי נפצעו קשה ח"ש, המתגוררת בשכנות, וא"ש, בעלה. אמבולנס שהוזעק למקום עוכב במחסומים אך הצליח להעביר את הפצועים לבית החולים, שם נקבע מותו של א"ש. בנוסף למותו של א"ש, לפציעתה הקשה של אשתו ולהרס הרב שהשאירו החיילים בביתו של מ"ע, נעלמו מבית מ"ע 40,000 ש"ח, אשר נועדו לתשלום משכורות לפועליו. (תיק 29268)

פתיחה בחקירה

רק לאחר שתחקיר מבצעי של האירוע, הנערך ביחידה שפעלה באירוע על ידי מפקדיה, הוליד חשד למעשים פליליים. בעתירה לבג"ץ שהגישו בצלם והאגודה לזכויות האזרח, בבקשה לחייב את הפרקליט לפתוח בחקירת מצ"ח בכל מקרה בו נהרגים אזרחים, נכתב כי "במצב בו התחקיר הינו הבסיס העיקרי להחלטה בדבר פתיחת חקירת מצ"ח, אין תמה על כך, שמספר החקירות שנפתח הינו זעום ביחס למקרי המוות של אזרחים פלסטינים".²⁸

25 הנתונים על מספר ההרוגים מבצלים, www.btselem.org.il
הנתונים על מספר הפצועים מהסדר האדם, www.palestinercs.org

26 בג"ץ 9594/03, **צלם - מרכז המידע הישראלי לזכויות האדם בשטחים ואח' נ' הפרקליט הצבאי הראשי**.

27 שם, סעיף 13.

28 בג"ץ 9594/03, **צלם - מרכז המידע הישראלי לזכויות**

האדם בשטחים ואח' נ' הפרקליט הצבאי הראשי, סעיף 19.

כאמור, המוקד אוסף את מירב הפרטים אודות האירוע ופונה לרשות המתאימה בדרישה לפתוח בחקירה. לכל אחד מהגופים הפועלים בשטחים רשות חקירה משלו. פעילות הצבא נחקרת על ידי המשטרה הצבאית, שפותחת בחקירה בהוראת הפרקליט הצבאי; המחלקה לחקירת שוטרים במשרד המשפטים חוקרת את פעילותם של שוטרים ואנשי משמר הגבול; המשטרה חוקרת את פעולותיהם של מתנחלים. המוקד פועל על מנת לזרז את פתיחת החקירה והשלמת ממצאיה, שכן הזמן החולף מקשה להגיע לגילוי האמת, מטשטש את הממצאים והראיות ומעמעם את זיכרון העדים. למרות חומרת האירועים בשטחים, הרשויות אינן ממהרות להורות על חקירה. על פי מדיניות הפרקליט הצבאי הראשי, יש להורות על חקירה של מצ"ח (משטרה צבאית חוקרת)

באוקטובר 2001 שיחקו ר"א בן ה-14 וחבריו בחצר בית הספר היסודי לבנים שבמחנה אל פוואר, ליד חברון. החצר מרוחקת כמה מאות מטרים מהכביש הראשי, המותר למעבר יהודים בלבד. באזור שרר שקט. ירייה אחת, שנורתה ללא אזהרה מכיוון החיילים ששמרו על הכביש, פגעה בר"א בחזה. הנער הובהל לבית החולים, שם נותח וחייו ניצלו אך ידו השמאלית נותרה משותקת. בדצמבר 2001 פנה המוקד לפרקליט פיקוד מרכז בדרישה "להורות על פתיחת חקירת מצ"ח לבדיקת נסיבות האירוע" ואף הציע את סיועו "בכל אשר ידרש לקידום החקירה, לרבות יצירת קשר עם המתלונן ועדים אחרים". לבד מאישור על קבלת הפנייה אצל הפרקליט, מסוף דצמבר 2001, לא נתקבלו במוקד שום הודעות בעניין. חקירה לא נפתחה. המוקד פנה שוב ושוב לפרקליטות פיקוד מרכז, אך ללא הועיל. באפריל 2003 התקבל במוקד מכתבו של ממלא מקום הפרקליט, לפיו הורה "על פתיחה בחקירת מצ"ח לבירור הנטען". למרות ההוראה, חקירת האירוע לא החלה. רק לאחר בירורים טלפוניים שערך המוקד עם חיילי המשטרה הצבאית בבאר שבע, נמצא התיק והטיפול בו החל. בספטמבר 2003 הזמין חוקר מצ"ח את ר"א למתן עדות. (תיק 16754)

גם סדרי העדיפויות לפיהם מנוהלות חקירות, חושפים את הנורמות וסולם הערכים על פיהם פועל הצבא:

בבוקר ה-2 באפריל 2002, עם פלישת הצבא הישראלי לבית לחם, נעצר נגמ"ש מול ביתו של ס"ע. חיילי הנגמ"ש פתחו באש והסתערו על הבית. אמו של ס"ע צעקה לחיילים שיש ילדים בבית ושיפסיקו לירות.

משפנתה לדלת על מנת לפתוח אותה בפני החיילים, התרחש פיצוץ שעקר את הדלת ממקומה והרגה. כתוצאה מהירי ופיצוץ הדלת נהרג גם אחיו של ס"ע. בני המשפחה הסתתרו בשירותים והחיילים, שלא הבחינו בהם, עזבו את המקום. רק למחרת הצליח אמבולנס, למרות העוצר, להגיע לבית ולפנות את הגופות. בני המשפחה נמלטו מהבית ורק חודש לאחר האירועים עלה בידי ס"ע להגיע לביתו, שם מצא תווה ובוהו: הריהוט נהרס, הקירות היו מנוקבי ירי, החיילים השתמשו בחפציהם האישיים של בני הבית וכלו את מוצרי המזון שהיו בו ומצלמות וידאו נעלמה. ביוני אותה שנה, בעקבות פנייתו של ס"ע, פנה המוקד לפרקליטות פיקוד מרכז בדרישה לפתוח בחקירה לבירור האירוע ומציאת האשמים.

בדצמבר 2002 בשעות הלילה, הגיע כוח של חיילים לביתו של ס"ע מלווה ברעול פנים ואדם נוסף, "קפטן איוב". חיילי הכוח הוציאו את בני המשפחה לרחוב וערכו בבית חיפוש, במהלכו הרסו את הרהיטים, קרעו בגדים, החרימו שני מכשירי טלפון סלולאריים וגנבו 500 ש"ח ושלוש טבעות. בינואר 2003 פנה המוקד שוב לפרקליטות פיקוד מרכז, לחקור גם את האירוע הנוסף בבית ס"ע.

ביוני 2003 גבה חוקר מצ"ח את עדותו של ס"ע. מבירור שערך המוקד עלה כי תיק החקירה שנפתח במצ"ח עסק אך ורק באירוע השני, בו נגנב והושחת רכוש, וכלל לא התייחס לאירוע הראשון, בו נהרגו שני אנשים. רק אחרי שיחה נוספת, למעלה משנה לאחר האירועים הקשים, הורתה הפרקליטות הצבאית לאתר את תיק החקירה ולפתוח בבירור בנוגע למותם של אימו של ס"ע ואחיו. (תיק 17822)

הליכי החקירה

לא רק המשטרה נוהגת ברשלנות בטיפול בפניות לבירור אירועים חריגים וקשים. הנוכחות הצבאית המוגברת, מחסומי הדרכים ומערכת המינהל האזרחית והצבאית, כמו גם השפה המהווה חיץ בין החוקר לעדים, הופכים את החקירות, אלה הנפתחות סוף סוף, לעניין איטי, מסורבל ולא יעיל:

בפברואר 2003 הגיעה למוקד פנייה לבירור נסיבות מותו של ת"ח, שנהרג כמה חודשים קודם לכן בגנין על ידי חיילים. לפי עדותם של עוברי אורח, נהג ת"ח במוניתו באזור התעשייה בגנין כאשר הבחין בטנק ובנגמ"ש החוסמים את הכביש. ת"ח עצר את מכוניתו בצד הדרך והדליק אורות איתות מהבהבים, כנהוג. המקלען שעל הטנק פתח באש, ללא אזהרה. ת"ח נפצע אנושות בראשו. הטנק, שהתקדם לעבר הרכב, נעצר, אולם החיילים לא ירדו מהטנק ולא הגישו עזרה לפצוע ואף מנעו באיומי נשק מהעוברים והשבים לגשת לת"ח. החיילים גם מנעו מאנשי צוות של אמבולנס, שהגיע למקום כעבור זמן קצר, לטפל בפצוע. למרות שהגעתו של אותו אמבולנס לבית החולים בגנין תואמה עם המינהל האזרחי, עוכב האמבולנס כשעה וחצי במחסום. אחד הנוכחים במקום הצליח לשכנע את החיילים לפנות את ת"ח ברכבו הפרטי לבית החולים בגנין, ומשם, עקב מצבו הקשה, הועבר ת"ח לבית חולים העמק שבעפולה. משהגיע ת"ח לבית החולים, נקבע מותו.

לאחר פניית המוקד לפרקליט הצבאי של פיקוד מרכז וכשבעה חודשים לאחר האירוע עצמו, הודיעה המשטרה הצבאית כי נפתחה חקירה "בדבר מותו של האזרח ת"ח" וכי על העדים להתייצב למתן עדות במפקדת התיאום והקישור שבגנין. החוקר קבע מועד לפגישה ואף ביקש

במהלך שנת 2003 נפתחו 51 חקירות רשמיות בעקבות פניות המוקד. ככלל, טיפולן של הרשויות בעניינים של פלסטינים שנפגעו הוא איטי ומסורבל אך הטיפול המשטרתי בעבירות המיוחסות למתנחלים הוא דוגמה מובהקת לטיפול רשלני:

בפברואר 2003 פתח המוקד תיק לטיפול באירוע תקיפה וגניבת רכוש שאירע באזור שכם למעלה משנה קודם לכן. נ"ס וחברו, בני ה-14, רעו את צאן המשפחה כאשר הבחינו בחמישה מתנחלים ושני לובשי מדים חמושים הרצים לעברם. הילדים נבהלו ונסו מהמקום והמתנחלים פתחו במרדף אחריהם. משנכשל הניסיון להשיג את שני הילדים, חזרו המתנחלים על עקבותיהם והסתפקו בעדר הצאן, אותו גנבו. **(תיק 25510)** במאי 2002 תקפו ארבעה מתנחלים את ת"ס, היכו אותו, שברו את ידו והניסו אותו מהמקום. המתנחלים לקחו עימם את עדר הצאן שת"ס רעה אותה עת, לא הרחק מכפרו שבאזור שכם. **(תיק 25782)** ביולי 2003 נפתח תיק בעניינו של ע"ע שנפצע קשה עת נהג ברכבו מקלקליה לשכם שנתיים קודם לכן. הוא נפגע בעינו מאבן שהושלכה לעבר מכוניתו על ידי ילדים מההתנחלות קרני שומרון הסמוכה.

(תיק 27677)

למרות שבכל המקרים הללו התלונו הנפגעים במפקדת התיאום והקישור מיד לאחר האירוע, הרי שעניינם לא התקדם - המוקד הצליח אמנם לאתר את האישורים על הגשת תלונה במשטרה, אך בקשותיו לקבל פרטים על התנהלות החקירות העלו חרס. בספטמבר 2003 נמסר למוקד כי "על פי בדיקה שנערכה במחשב המשטרתי... לא נמצאו תיקים פליליים על פי אירועים שתיארתם."

והחזיר לחוקר. עשרה חודשים לאחר האירוע פנה החוקר פעם נוספת אל המוקד, כדי לסייע בידו למצוא את צוות האמבולנס שהסיע את ת"ח מבית החולים בגנין ואת מסמכי המונית בה נהג המנוח עת נורה. המוקד הצליח לאסוף את הפרטים, לגבות תצהירים מהעדים ולהעבירם למשטרה הצבאית. אולם בנובמבר 2003 התברר, תוך כדי בירורים טלפוניים שערך המוקד עם היחידה החוקרת, כי החוקר האחראי עזב ואת מקומו תפס אחר. המוקד יצר קשר עם החוקר החדש, שטען כי לא הצליח לאתר את המסמכים הקשורים בחקירה וביקש מהמוקד לשלחם בשנית. (תיק 25065)

במכתבו לדייק בזמן ההגעה. ביום הפגישה שררה מתיחות רבה בגינין וכוחות צבא גדולים סיירו במקום. העדים אומנם יצאו מביתם לפגוש את החוקר, אולם מחסום פתע של הצבא עצר אותם והם חזרו על עקבותיהם, מחשש שייפגעו או ייעצרו. רק אחרי מגעים אינטנסיביים בין המוקד לבין הצבא, הצליח בנו של ת"ח להגיע למפקדת התיאום והקישור ולמסור את עדותו שם. כדי לגבות את העדויות הנוספות, העביר החוקר את שאלותיו העיקריות למוקד, אשר תרגמן לערבית ושלחן לעורך דין בגנין. עורך הדין גבה את העדויות על פי שאלות החוקר והעבירן למוקד, אשר תרגמן לעברית

התיקון לחוק הפיזיים

משך ההתיישנות על הגשת תביעה אזרחית אינו חל רק מיום האירוע בגינו מוגשת התביעה. החקיקה החדשה הוחלה גם בדיעבד, כלומר, ההתיישנות תוחל לפי המוקדם: אם שבע שנים אחרי האירוע או שנתיים מיום החלת החוק (יולי 2004). על ידי קיצור תקופת ההתיישנות אזרחים שנפגעו כתוצאה מפעילות כוחות הביטחון נפגעים שוב - שכן באין תמריץ, אין לגורמי החקירה סיבה לזרז את פעולתם. מחד, המתלוננים תלויים לחלוטין בחקירה של הרשויות המוסמכות בעניינם, באין להם כל דרך לדעת אודות היחידה שפעלה באזור, החיילים הפוגעים וכדומה, ומאידך עניינם יתיישן תוך שנתיים.

המוקד נערך להתמודד עם שינויים אלו: ראשית פעל כנגד התקנות העוסקות בהודעה שעל הנפגע לשלוח למשרד הביטחון תוך 60 יום מיום האירוע - במכתב משותף למוקד ולאגודה לזכויות האזרח ליושב ראש ועדת חוקה חוק ומשפט בכנסת, נכתב כי לחקיקה החדשה "אין אח ורע בחקיקה הישראלית",

החקיקה החדשה בעניין פיזיים בשטחים,²⁹ שנכנסה לתוקף באוגוסט 2002, משפיעה על נגישות הנפגעים למערכת המשפט, לביורר יסודי בעניינם. חקיקה חדשה זו מגבילה את הנפגע על ידי שינוי ההליכים המינהליים וצמצום משמעותי בלוחות הזמנים להגשת תביעה. החקיקה משנה גם את ההגדרה, ומכאן את המעמד המשפטי של פעילות כוחות הביטחון בשטחים - משיטור לפעולות מלחמתיות - שככאלה הן חסינות לחלוטין מפני תביעות נזיקין.

החקיקה החדשה - חוק האינתיפאדה בפי התקשורת - מחייבת את הנפגעים ואת המייצגים אותם להודיע למשרד הביטחון על האירוע תוך שישים יום מיום הפגיעה, בטופס מיוחד. לכאורה, באמצעות הודעה זו אמור משרד הביטחון להתחיל בחקירה באופן מיידי, אולם לא כך הוא. החקיקה החדשה קובעת עוד כי תקופת ההתיישנות על תביעות פיזיים כנגד כוחות הביטחון לגבי אירועים שקרו בשטחים הכבושים, תקוצר משבע שנים לשנתיים. קיצור

וכי "אין שום מקרה אחר בו נמנע מתובע להתדיין עם מי שגרם לו נזק אם לא נתן הודעה מראש על כך". יושב ראש הוועדה התבקש, בין השאר, לקבוע בתקנות כי טופס ההודעה למשרד הביטחון יתורגם לערבית ויופץ בתחנות המשטרה, במפקדות התיאום והקישור, בעיריות ובמקומות נגישים אחרים. שנית, פעל המוקד ליידע את הנפגעים מהחוק ואת הגופים הפועלים להגנתם: בפגישה שיום המוקד ברמאללה, באפריל 2003, עם הארגונים הפלסטיניים אל-חאק, א-דאמיר, הארגון הבינלאומי להגנת הילד והמרכז הפלסטיני לזכויות אדם, עידכנו אנשי המוקד את המשתתפים באשר לכל פרטי החוק. המוקד גם פירסם את כל פרטי החוק החדש באמצעות מודעות בעיתונות הפלסטינית.

במקביל נערך המוקד לשינוי בדפוסי עבודתו, כנגד מהחוק, ושולח עתה, מיד עם פתיחתו של תיק חדש, הודעה למשרד הביטחון לגבי הנוק. כמו כן בא המוקד בדברים עם עורכי דין שמומחיתם בתחום הנוזיקין, כדי להגיש

סגירת תיק

המוקד מלווה את הפונה מרגע שנפתח תיק בעניינו דרך טיפול הרשויות והחקירה ועד הגשת ההמלצות וכתבי האישום הפליליים, אם אכן מוגשים כאלה. במקרים מסוימים בוחר המוקד, אחרי החקירה המוסמכת בנושא ואחרי גילוי מסקנותיה, להגיש תובענה אזרחית כנגד האשמים. בשנת 2003 ניהל המוקד 42 תיקי נזיקין בבתי המשפט.

באפריל 1999 הועברו שלושה קטינים בני 16 לבית המעצר שבחטיבת עציון. העצירים הוסעו במשאית, מלווים בשלושה שוטרי מג"ב. עיתון "הארץ"

תביעות בהקדם ב-162 תיקי האלימות שמועד ההתיישנות בהם יחול בסוף יולי 2004. השלכות החוק אינן ברורות עדיין. משרד הביטחון טרם דחה תביעה על בסיס הנהלים החדשים. גם השינוי בהגדרת המעמד המשפטי של פעולות המדינה בשטחים - משיטור לפעולה מלחמתית, שינוי המעניק למדינה חסינות מפני תביעות נזיקין בשטחים - טרם עמד במבחן ממשי בבתי המשפט.

חקיקת הפיצויים החדשה יוצרת מציאות נורמטיבית וערכית חדשה - הכיסוי החוקי המוענק לפעילות כוחות הביטחון, הן זה הנובע מהדרישות המינהליות והן זה הבא משינוי המעמד החוקי של פעילות זו, מרוקן מתוכן את מושג האחריות המקובל במערכת הביטחון. אמנם הדין הפלילי עודנו חל על פעילותם של אנשי כוחות הביטחון, אך הוסר האיום מפני ההליכים האזרחיים. החקיקה קובעת נורמה מעוותת, לפיה המדינה אינה צריכה לשאת בתוצאות מעשיה, וממילא גם חייליה זכאים לפטור מאחריות בגין מעשיהם כנגד אזרחים פלסטיניים בשטחים.

תיאר את שנעשה במשאית כך: "במהלך הנסיעה תקף ערן נקאש, אחד המלווים את השלושה, באגרופים סטר להם ובעט בהם, בעת שידיהם של העצירים היו כבולות מאחור. הוא גם הורה לכמה מהם למצוץ את אבר מינו וכשסירבו, היכה אותם. כן אילץ אותם לשיר שיר בערבית שמילותיו מבזות את מוחמד".³⁰ המחלקה לחקירת שוטרים

²⁹ חוק הנוזיקין האזרחיים (אחריות המדינה) (תיקון - תביעות בשל פעולות כוחות הבטחון ביהודה והשומרון וחבל עזה) התשס"א-2001.

³⁰ משה ריינפלד, בית המשפט העליון החמיר בעונשו של שוטר מג"ב שהתעלל בפלשתינאים, הארץ, 4.7.2002.

לסיום, לאחר שבית המשפט הכריע בעניינים.

באוגוסט 1995 הגיעו חיילים באישון לילה לביתה של ז"ז, הורו לכל בני הבית לצאת והחלו בחיפוש שבמהלכו הפכו על פיה את תכולת הבית, שברו רהיטים וקרעו בגדים ומזרונים. ארבע שעות לאחר שהגיעו עזבו החיילים את המקום עם בנה של ז"ז, שנלקח למעצר. עם תמונת ההרס שהותירו החיילים, גילתה ז"ז גם כי נעלמו מהבית 3,000 דולרים שהוחבאו בו. ז"ז הגישה למחרת היום תלונה במשטרה, אולם משלא שמעה על התפתחות כלשהי בתלונתה, פנתה למוקד. שנה לאחר האירוע ומקץ בירורים רבים, התקבלה במוקד תגובת הפרקליטות הצבאית - תיק החקירה נסגר מחוסר ראיות. במכתב הוסיף הפרקליט כי בדיקת הפוליגרף של המשטרה הצבאית אישרה את גרסת אחד החיילים, לפיה ראה רעלה ובה כסף ומסמכים אך לא לקחה, וכי לא נמצאו ראיות נוספות כלשהן. המוקד ביקש איפוא מהפרקליטות הצבאית את תיק החקירה, אך ללא הועיל. בנובמבר 1997 הגיש המוקד עתירה לבג"ץ כדי לחייב את הפרקליטות להסביר מדוע מתעלם הפרקליט מהבקשה לחשיפת חומר החקירה, ואכן, ניתן אישור לצילום חומר החקירה. ביוני 2002 הגיש המוקד תביעת פיצויים לבית משפט השלום בירושלים בגין גניבה והשחתת רכוש. בפסק הדין ממרץ 2003, כתב השופט כי עדותו של החייל אשר ראה את הכסף מוכיחה כי לא עשה "אפילו את תחילת הדרך לשמור את צרור הכסף שמצא" ולכן הוא אחראי בפני ז"ז על הכסף שאבד. השופט הוסיף וטען כי המדינה אינה יכולה לפטור עצמה מהאחריות השילווחית למעשה החייל, ולכן חייבת היא לשלם תמורת הכסף שנעלם. בעניין הנזק לרכוש קבע השופט כי ז"ז לא המציאה ראיות כלשהן לנזק שנגרם ולכן מן הנמנע לפסוק פיצויים על נזק זה. **(תיק 8976.1)**

במשרד המשפטים ניהלה במקרה זה חקירה מהירה ויעילה, הנאשמים נמצאו ופרקליטות המדינה הגישה נגדם כתב אישום. באוקטובר 1999 כבר דן בית המשפט המחוזי באירוע ובינואר 2000 הורשעו הנאשמים. במרץ 2003 - לאחר שהתובעים אותרו, תיק החקירה צולם וכך גם פרוטוקולי הדיונים בבית המשפט - הגיש המוקד תביעה אזרחית נגד השוטרים. **(תיק 13852)**

לעתים מצליח המוקד להביא לתשלום פיצויים גם ללא התערבות בית המשפט. ברוב המקרים מצליח המוקד במשימה זו כאשר מדובר בפיצוי על נזק שנגרם בעת החרמת רכוש או כתוצאה ממנה.

בינואר 2002 נשפטו פי"ר ו-מ"ר, שני דייגים מעזה, באשמת חציית גבול המים הטריטוריאליים. השניים נעצרו על ידי ספינת סיור של חיל הים הישראלי, שגררה את סירת הדיג שלהם לחוף. השופט הצבאי קבע כי משום עברם הנקי ומכיוון שלא ידעו על השינוי בגבול הימי (משישה קילומטר מהחוף לשלושה בלבד), יש להסתפק בימי מעצרו עד יום המשפט ושיחרר אותם לביתם. עוד קבע כי יש להשיב את סירת הדיג שהוחרמה לבעליה. משחלפו שישה חודשים ועקבות הסירה לא נתגלו, פנו הדייגים למוקד. נשלחה פנייה היישר למחלקת תובענות במשרד הביטחון. בתשובה שנתקבלה נמסר כי "מבדיקתנו מול גורמי חיל הים עלה, כי סירתו של מרשך טבעה בעת המעצר". בנובמבר 2002 ועד יולי 2003 התנהלה תכתובת ענפה ומגיעים רבים בין מחלקת תובענות במשרד הביטחון, המוקד והדייגים. בספטמבר 2003 העביר משרד הביטחון, באמצעות המוקד, 45,000 ש"ח לדייגים כפיצוי על הסירה, הציוד שהיה בה ואובדן ימי העבודה שנגרם בגין אובדנה. **(תיק 17940)**

במהלך שנת 2003 הגיע הטיפול ב-2 תיקי נויקין

במהלך 2003 נסגרו 10 תיקים לאחר שהפונים חזרו בהם מתלונתם. החלטה כזו, ראוי להוסיף, יכולה להיות תולדה של שיקולים שונים - חוסר אמון במערכת המשפט הישראלית, הפחד מפני הפוגעים העלולים להתנקם במתלונן, או האמונה כי האסון שפקד אותם הוא חלק מגורל משותף.

במאי 2002 הגיע כוח מג"ב לביתו של ג"ג. כבר עם כניסתם דחף אחד השוטרים את ג"ג והפילו לארץ. בני המשפחה נדרשו לצאת לרחוב, שם נשאל ג"ג שאלות. השוטר-השואל היכה אותו בחוזקה והורה לעוצרו. שני שוטרים אזקו את ג"ג והחלו מכים אותו בפניו ובכל חלקי גופו. לאחר מכן אזקו

השוטרים את אחיינו של ג"ג שהיה במקום והיכו גם אותו באגרופים, בבעיטות ובקת רובה. כל אותה עת איים אחד השוטרים על בני המשפחה בנשקו ומנע מהם להתערב בנעשה. לאחר 10 דקות נוספות שוחרר ג"ג ותעדויותיו הוחזרו.

ג"ג פנה למוקד, אשר שיגר פנייה למחלקה לחקירת שוטרים לבדיקת האירוע. חמישה חודשים לאחר מכן ביקשה המחלקה לחקירת שוטרים לזמן את ג"ג ואחיינו לחקירה. ג"ג הסכים תחילה להיחקר, אולם נמלך בדעתו, שכן אינו מאמין כי ההליך יוביל לתוצאה כלשהי ומעדיף לשכוח את האירוע כולו. המוקד ניסה לשכנע את ג"ג לקדם את החקירה, אולם לשווא. (תיק 17798)